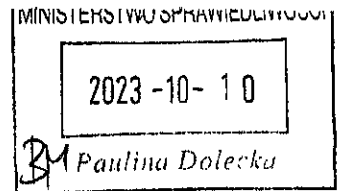

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Zespół Prawa Cywilnego

IV.053.7.2023.MO

Warszawa, 09.10.2023 /

**Ministerstwo Sprawiedliwości
Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa**

Szanowni Państwo!

Z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy z 11 lipca 2014 r. o petycjach (tekst jednolity: Dz.U. z 2018 r., poz. 870) przesyłam według właściwości petycję [REDAKTED] dotyczącą ustalenia standardów metodologii opiniowania w Opiniodawczych Zespołach Sądowych Specjalistów.

Zał. petycja

Z poważaniem

Paulina Dolecka
Paulina Dolecka
Specjalista

Do wiadomości:

[REDAKTED]

RPW/457718/2023 P
Data: 2023-10-10

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Tel. centr. (+48 22) 55 17 700
Infolinia obywatelska 800 676 676
biurorzecznika@brpo.gov.pl
bip.brpo.gov.pl

18 września 2023

[REDAKTED]
[REDAKTED]
[REDAKTED]

Profesor Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich
Biuro RPO
Al. Solidarności 77
77, 00-090 Warszawa

Szanowny Panie Rzeczniku!

Na podstawie Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach wnoszę o podjęcie inicjatywy ustawodawczej zmiany pkt. 5.3 ustęp (c) oraz pkt.9.3 Zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 lutego 2016 r. w sprawie ustalenia standardów metodologii opiniowania w opiniodawczych zespołach sądowych specjalistów. Zarzucam, że pkt. 5.3 ustęp (c) wymienionego wyżej zarządzenia w brzmieniu: "poinformowanie osób badanych o braku zgody na rejestrację badania oraz możliwości przerwania lub odstąpienia od badania w sytuacji nieprzestrzegania przez osoby badane zakazu rejestracji" oraz pkt. 9.3 "materiały pochodzące z badania stanowiące podstawę do wydatkowania środków publicznych" nie są dostępne osobom badanym":

1. narusza artykuł 45 Konstytucji Rzeczypospolitej Polski oraz artykuł 6 paragraf 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka Państwo pozbawia obywateli prawa do środka dowodowego do wykazania prawdziwości zarzutów względem dowodu z opinii OZSS. Nie jest zachowane prawo do sądu, gdy zakazane jest pozyskanie dowodu do wykazania faktów.

2. narusza artykuł 78 Konstytucji Rzeczypospolitej Polski oraz artykuł 13 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka Państwo pozbawia obywatela możliwości skutecznego środka zaskarżenia dowodu z Opinii OZSS skutkiem udaremnienia pozyskania dowodu do poparcia zarzutów i twierdzeń. Państwo dyskryminuje prawa obywatela względem autorytarności Państwa.

3. narusza artykuł 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polski 14 oraz artykuł 1 paragraf 1 Protokołu 12 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka Państwo w sposób autorytarny narzuca opinie swoich pracowników. Państwo zakazuje środka dowodowego do skutecznego podważenia dowodu z opinii. Państwo wykorzystuje pozycję siły naruszając prawa człowieka. Pracownicy OZSS nagrywają opiniowanych (przepis tego nie zakazuje), a opiniowani są tego prawa pozbawieni.

Uzasadnienie

Rzecznik Praw Obywatelskich zna problem jakości Opinii OZSS. Jak wynika z dotychczasowych działań rozumie jego wagę dla prawidłowości orzekania w sprawach małoletnich oraz podejmował działania w sprawie z interwencji środowisk rodziców obu płci.

Podnoszę jednak wagę problemu, w kontekście niedostrzeganej perspektywy pogłębiającego się naruszania praw człowieka w postępowaniach sądowych.

W obecnym stanie wymiaru sprawiedliwości niezbędne jest podjęcie w interesie społecznym pilnych działań zmian ustawodawczych lub/i weryfikacji zgodności z Konstytucją RP przedmiotowego Zarządzenia. Podważanie wyroków i funkcjonowania sądownictwa ma miejsce z każdej strony barykady politycznej - chociażby "w sprawie Marki" czy "w sprawie Sędziego I.T.". Logicznym wnioskiem jest, że stan wymiaru sprawiedliwości jest fatalny, a wyroki bywają "ustawiane", "sterowane" skoro mówi o tym sam Minister Sprawiedliwości jak i Sędziowie. Abstrahując od powyższego sporu w całej sytuacji osoby uprzywilejowane mają narzędzia i korzystają z trybu skargi nadzwyczajnej, TSUE, utaskawienia, zaplecza medialnego — natomiast obywatel nie ma możliwości nawet zapoznania się z testami, które sam wypełnia, skonfrontowania dowodu Opinii z faktycznym przebiegiem badań i udzielonych odpowiedzi. Tych gwarantowanych praw człowieka do sądu i skutecznego środka zaskarżenia pozbawia go już w założeniu prawo zakazujące możliwości utrwalenia faktycznego przebiegu procesu diagnostycznego w postaci jednostronnego zakazu nagrywania nałożonego wyłącznie na opiniowanych.

W tym miejscu jako dowód do ustaleń zasadności petycji przywołuję pismo skierowane do Rzecznika Praw Obywatelskich (nie Rzecznika Związków Zawodowych) z dnia 9.03.2023r. Nr-1/09/03/2023 sporządzone w Katowicach przez MOZ NSZZ "Solidarność" Pracowników Sądownictwa i Prokuratury w Katowicach niepodpisanych z imienia i nazwiska przez związkowców, które podaje nieprawdę, ale obrazuje stan ustalania faktów przez przywołane ośrodki specjalistyczne. Prostuje, że Petycja "Nagrywanie badań w OZSS - petycja mam z #MamyMówiąDOŚĆ" https://www.petycjeonline.com/nagrywanie_bada_w_ozss według moich informacji oraz wykazu petycji na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości nie została złożona. Ponadto z mojej wiedzy stan społeczny nie składał żadnych oficjalnych wniosków w zakresie nagrywania badań, a działania te dopiero zostaną podjęte. W mojej ocenie przywołane pismo związkowców dowodzi priorytetów grupy zawodowej OZSS ochrony partykularnych interesów przed odpowiedzialnością, której podlegają inni biegli. "Biegli" OZSS, w przeciwieństwie do biegłych z list sądowych nie podpisują nawet przyrzeczenia przed złożeniem dowodu z Opinii. Grupa "specjalistów OZSS" stoi ponad obywatelom, jak i nad innymi biegłymi mając niejako immunitet od odpowiedzialności powodowany zakazem utrwalenia przebiegu badania (tylko przez opiniowanych), zakazem wglądu w dokumenty oraz brakiem wymogu złożenia przyrzeczenia — którym podlegają inni biegli sądowi. Stan ten nie sprzyja jakości dowodu ze sporządzonej opinii, która ma chronić interesy dziecka. W mojej ocenie przywołane pismo jest podstawą do podjęcia ustaleń o jakości pracy ośrodków oraz sposobu opiniowania: generalizacji; zakładania arbitralnie i z góry konfliktu (przypis 1.); podawania jako fakty zdarzeń, które miejsca nie miały. Dowody z Opinii OZSS mające służyć dobru dziecka nie są równie zabezpieczone transparentnością procedury jak w przypadku dowodów biegłych z list sądowych — gdzie jawny jest proces dochodzenia do wniosków i ustaleń podanych jako fakty.

Nie ma żadnych logicznych podstaw, aby prawo wyłączało możliwość skonfrontowania specjalistów z faktycznym przebiegiem badania, albowiem to jakość badania jest kluczowa z perspektywy dziecka. Nie jest zasadny argument, że rodzic z nagrania pozna zachowanie dziecka – gdyż przecież to zachowanie opinia ma za zadanie rzetelnie przedstawić, a kolejno dokonać wnioskowania i odpowiedzi na tezy diagnostyczne zarządzone przez sąd.

Przywołane pismo związkowców OZSS (przypis 2.) wykazuje problemy, z którymi spotykają się rodziny skierowane do opiniowania w tych placówkach. W piśmie dokonano

generalizacji i uproszczenia polegającego na przypisaniu z góry licznej grupie społecznej cech negatywnych bez badania, bez znajomości specyfiki rodzin, bez weryfikacji akt oraz bez osobistej styczności. Dokument wykazuje zwyczajową, charakterystyczną dla ośrodków OZSS pochopną ocenę dokonywaną bez wnikliwej oceny, która skutkuje powstaniem dowodu często nierzetelnego, który wpływa na orzekanie w sprawach dzieci. Ponadto przywołano tam fakty, które miejsca nie miały jak złożenie do Ministerstwa Sprawiedliwości (Petycji, która pozostaje w fazie zbiórki podpisów). Dokładnie tego typu niedoskonałości cechują dowody z Opinii OZSS. Dokument wykazuje również brak liczenia się z konsekwencjami pochopnego osądzania opiniowanych, w którym niejako pomówiono liczną grupę społeczną o negatywne motywy i cechy w piśmie, które opublikowano i skierowano dalej do Szanownego Pana Rzecznika Spraw Obywatelskich. Również w sprawach indywidualnych praktyką jest, że sporządzony dowód z Opinii jest rozpowszechniany w innych postępowaniach prowadzonych na podstawie ustaw, czyniąc dalsze szkody w innych postępowaniach.

Działanie Rzecznika Praw Obywatelskich jest niezbędne z perspektywy potrzeb społeczeństwa: dzieci, rodziców obu płci, którzy wobec działalności Opiniodawczych Zespołów Specjalistów Sądowych mają te same zastrzeżenia. Państwo arbitralnie zakazuje pozyskanie środka dowodowego, dyskryminuje i narusza prawa obywatela do sądu i skutecznego środka zaskarżenia w sprawie rzetelności dowodu z opinii OZSS.

Zmiana szyldu RODK na OZSS nie przyniosła oczekiwanych efektów, dlatego konieczne jest podjęcie działań, o które niniejszym zwracam się do Rzecznika Praw Obywatelskich.

Z wyrazami szacunku

Przypisy:

1. "Konflikt" w definicji zakłada wrogie nastawienie opiniowanych. Taka generalizacja w opiniach jest krzywdząca dla ofiar przemocy zarówno matek jak i ojców. Brak zachowania funkcji prewencyjnej opinii OZSS poprzez zakładanie z góry wrogich postaw obojga rodziców oraz powszechne odstępowanie od ustaleń kto jest agresorem nawet w przypadku wyroków i sądowych postępowań karnych nie leży w interesie opiniowanych — a tym bardziej dziecka. Ofiara przemocy jest wtórnie wiktyimizowana przez Państwo, a dziecko narażone jest na realne zagrożenie dla bezpieczeństwa i przemoc.

2. Odnosząc się do faktów przywołanych w piśmie należy nadmienić, że "rzekomo zbieżna" ze stanowiskiem wyrażonym w piśmie DSRiN.071.34.2022 opinia Podsekretarza Stanu Ministerstwa Sprawiedliwości Katarzyny Frydrych jest opinią pracodawcy ośrodków OZSS w Katowicach oddelegowanej do ministerstwa jako Prezes Sądu Okręgowego w Katowicach. Grupa ta jest szczególnie uprzywilejowana z perspektywy, chociażby nauczycieli, którzy nie otrzymują równie często podwyżek przypisywanych zasługom Ministra Sprawiedliwości Michała Wójcika <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/wiceminister-michal-wojcik-podjal-decyzje-o-podwyzkach-dla-pracownikow-sadow>, który podobnie jak większość najwyższej obsady kadrowej ministerstwa wywodzi się z obszaru apelacji katowickiej (odpowiedzialnego za sprawę Kamilka przypomina petytorka).